

פרק 16 - שירותים חברתיים

מקורות והגדרות

לוחות 1-10, 12-14: ע'/המינהל לשירותים חברתיים

להלן האגפים והמחלקות, לפי אזורי הפעילות שלהן:

אגף מרכז-צפון – רבעים 1-6

מחלקת עבר הירקון - רבעים 1-2
מחלקת לב העיר למשפחה - רבעים 3-6
מחלקת לב העיר לגיל הזהב - רבעים 3-6
תחנות לבריאות המשפחה
תחנות לטיפול וגמילה מסמים
תחנות ליעוץ בחיי המשפחה

אגף דרום – רבעים 7-8

מחלקת חוצות יפו - תת-רובע 72 ואזורים סטטיסטיים: 733 - 736, 742 - 744
מחלקת שער יפו - תת-רובע 71 (ללא א"ס 713) ואזורים סטטיסטיים: 731 - 732, 741, 745 - 746
מחלקת שפירים - רובע 8, א"ס 713
תחנות לבריאות המשפחה
תחנה לטיפול וגמילה מסמים
תחנה ליעוץ בחיי המשפחה

אגף מזרח – רובע 9

מחלקת אפיקים - תת רובע 94, ואזורים סטטיסטיים: 923, 937
מחלקת אילון - תת-רובע 91, ואזורים סטטיסטיים: 921-922, 925-929
מחלקת אחווה - אזורים סטטיסטיים: 924, 931-936
תחנות לבריאות המשפחה
תחנות לטיפול וגמילה מסמים
תחנה ליעוץ בחיי המשפחה

תחום נכויות - מטפל בעיוורים, נכויות פיזיות וחושיות, נכויות התפתחויות ופרוייקטים בנושא הנגשת העיר.

בתי אב בטיפול - מספר בתי אב משפחות ובתי אב קשישים המטופלים ע"י מינהל השירותים החברתיים מתקבל מממצאי מיון התיקים במחלקות האזוריות אשר מתבצע מידי שנה החל משנת 1981.

קשישים - ראשי משפחות שבהן האישה היא בגיל +60 או הגבר הוא בגיל +65 .

קבוצת מיון ב' - תיקי סיוע ומעקב בטיפול אינטנסיבי נמוך בהם יש עד 2 התערבויות בשנה.

קבוצת מיון ג' - תיקים בטיפול אינטנסיבי בינוני בהם יש עד 18 התערבויות בשנה.

קבוצת מיון ד' - תיקים בטיפול אינטנסיבי גבוה בהם יש מעל 18 התערבויות בשנה.

בלוח 1: החל מ-1992 הנתונים כוללים גם מוגבלים ודרי רחוב.

הלוחות בפרק זה, מתייחסים רק לבתי אב שיש להם תיק.

החל משנת 1996, הנתונים ללוח 13, מתייחסים לסוף השנה ולא לממוצע חודשי. החל משנת 1987, הנתונים בלוחות 13 ו-14 כוללים גם את התחנה לטיפול באם ובילד של קופ"ח לאומית.

לוח 11: המוסד לביטוח לאומי וע'/המינהל לשירותים חברתיים, אגף מיחשוב ומערכות מידע והמרכז למחקר כלכלי וחברתי

תיאור והסבר

1. מינהל השירותים החברתיים

מינהל השירותים החברתיים הוא יחידה מקצועית בעיריית תל-אביב-יפו שייעודה שיפור איכות החיים וטיפול במצוקות חברתיות לרווחת תושבי העיר ולבריאותם. המינהל פועל בתפיסה המקדמת איגוד תחת קורת גג אחד של כל שירותי הרווחה, בריאות הציבור, קליטת עליה והתמכרויות. השירותים החברתיים ניתנים בשיתוף עם משרדי הממשלה (רווחה, בריאות, קליטת עליה). גם עמותות, ארגוני מתנדבים וקהילות עסקיות ברחבי העיר לוקחים חלק בעשייה. למינהל מטה ושלושה אגפים איזוריים האחראים על מתן השירותים בעיר באמצעות מחלקות ותחנות לבריאות המשפחה בחלוקה גיאוגרפית לאזור מזרח, מרכז-צפון ודרום. בכל אגף קיים מרכז לטיפול בנפגעי סמים ותחנה ליעוץ בחיי המשפחה. המטה כולל את מחלקת מנהל המינהל ואת אגף מינהל ומשאבים האחראי על משאבי אנוש, כספים, מיחשוב, משק ולוגיסטיקה, תכנון מידע והערכה וארגון ובקרה. בנוסף כולל המטה את התחומים הבאים:

1. תחום ילד, נוער ומשפחה
2. תחום זקנה
3. תחום נכויות
4. תחום משאבי הקהילה
5. הרשות להתמכרויות
6. הרשות לקליטת עליה
7. אגף בריאות הציבור

באופן כללי, בשנת 2006 טופלו על-ידי שירותי הרווחה במינהל לשירותים חברתיים 55,764 נפש (עם תיק ובלי תיק) שהם כ-14.7% ממספר תושבי העיר (לוח 16.5). בתחנות העירוניות לבריאות המשפחה, ניתן טיפול ל-29,198 נפשות (נשים הרות, תינוקות ופעוטות) (לוח 16.12).

2. בתי אב בטיפול

מס' בתי אב בטיפול

בדצמבר 2006 היה מס' התיקים של כל בתי האב (כולל השירות לנכויות התפתחותיות, יחידת דרי רחוב והמרכז למניעת אלימות במשפחה ע"ש גליקמן) 27,717 לעומת 27,525 בדצמבר 2005 (לא כולל

תיקים של בתי אב שלא נקבעה להם אינטנסיביות טיפול, לוח 16.1). בסה"כ בעשור האחרון ישנה עלייה של 14.6% במספר בתי האב המטופלים (2006-1996).

אחוז נפשות בטיפול

ישנה ירידה קלה באחוז הנפשות בטיפול במחלקות עם תיק מכלל האוכלוסייה בעיר מ-15.0% ב-1996 ל-13.1% ב-2006. (תרשים בעמ' 439: "הנפשות כאחוז מכלל האוכלוסייה בטיפול מחלקות הרווחה בת"א-יפו").

פתיחת תיקים חדשים

במהלך שנת 2006 נפתחו 4,999 תיקים חדשים בכל המינהל (2,353 של בתי אב המשפחה, 2,406 של בתי אב קשישים - לא כולל את השירות לנכויות התפתחותיות, דרי רחוב, ומרכז גליקמן) לעומת 4,445 תיקים שנפתחו בדצמבר 2005, זוהי עליה של 12.5%.
התיקים החדשים מהווים כ-18% מסך התיקים שנמנו במחלקות בדצמבר 2006 (לוחות 16.7 ו-16.1).
בשנת 2006 היו 2,113 פניות שלא נפתח להם תיק עקב סיבות שונות לעומת 1,620 פניות בשנת 2005 עלייה של כ-30%.

סגירת תיקים:

בעת מיון התיקים נסגרו במחלקות 4,651 תיקים:
ב-50% - מהמקרים התיק נסגר בגלל שהמטופלים הפסיקו את הקשר עם המחלקה (מסיבות שונות).
ב-23% - הפסקת הקשר נעשתה ע"פ החלטה של העו"ס במחלקה.
ב-27% - התיק נסגר עקב מותו של המטופל.

3. תחום משפחה

בתי אב

מינהל השירותים החברתיים מטפל ב-12,037 בתי אב משפחות, המהווים 43% מכלל בתי האב המטופלים. 57% מבתי האב המטופלים הם של קשישים (לוח 16.3).
41% מבתי אב משפחות מטופלים באגף דרום, 25% באגף מזרח, 23% מבתי האב מטופלים באגף מרכז-צפון ועוד 11% הם מטופלי השירות לנכויות התפתחותיות ומרכז גליקמן וכן דרי-רחוב.

נזקקות

הבעיות המאפיינות את המשפחות הנמצאות בטיפול הן: רמת הכנסה נמוכה, בעיות תפקוד במשפחה, חד-הוריות, בעיות אישות ובדידות.

חד הוריות

בשנת 2006 טופלו ע"י המינהל 3,029 משפחות חד הוריות (כשליש מכלל המשפחות החד הוריות בעיר).

אלימות במשפחה

בת"א-יפו מופעל מרכז למניעת אלימות, בשיתוף עם נעמ"ת, הנותן טיפול אינטרני לנשים מוכות וילדיהן וטיפול אקסטרני למשפחות. סה"כ המטופלים בו מגיע ל-700 (נשים וגברים) מתוכם 119 אינם מטופלים במחלקות המינהל.

יעוץ למשפחה

בעיר קיימות 6 תחנות ליעוץ בחיי המשפחה ובהן מטופלות כ-600 משפחות.

4. תחום ילדים ונוער

מטופלים

בשנת 2006, טופלו ע"י מינהל השירותים החברתיים 13,201 ילדים ובני נוער מגיל 0 עד גיל 18 (לוח 16.8). התפלגותם לפי גיל היא כדלהלן: 30.8% גילאי 0-6, 35.7% גילאי 6-12, 33.5% בגילאי 12-18. האגף בו שיעור הילדים והנוער המטופלים הוא הגבוה ביותר הוא אגף דרום - 52% מכלל הילדים והנוער המטופלים, אחריו אגף מזרח - 31% אגף מרכז-צפון - 17%.

נערות במצוקה

564 נערות בגילאי 11-21 מוכרות ע"י שירותי הרווחה כנערות במצוקה והן מטופלות ע"י עובדות סוציאליות המתמחות בנושא.

סידורי ילד ונוער בקהילה ומחוץ לקהילה

בשנת 2006 סודרו מחוץ לביתם ע"י מינהל השירותים החברתיים 536 ילדים; 139 במשפחות אומנה ו-397 בפנימיות.

715 ילדים שובצו ע"י המינהל ב-42 מעונות יום (מתוכם 7 רב-תכליתיים), ב-53 משפחותונים סודרו 265 ילדים, ב-5 צהרונים לגיל הרך וב-7 מועדוניות משותפות עם המחלקה לקידום הנוער שובצו 105 ילדים.

בעיר פועל מרכז לשירותי חירום לילדים בסכנה ובסיכון בשיתוף עם אל"י (אגודה להגנת הילד). המרכז משמש כמקלט לילדים עד גיל 13 והוא מעניק טיפול אקסטרני לילדים ומשפחותיהם. כמו כן פועל מקלט "מקום אחר" לבני נוער ומקלט "בית דרור" לנערים ונערות בעלי זהות מינית הומו לסבית.

טיפול במסגרת החוק

1,691 ילדים טופלו ע"י פקידי סעד לחוק נוער; 805 מהם טופלו בצו בית משפט שהוצא ע"י פקיד סעד שהוא עובד סוציאלי הממונה על ביצוע "חוק הנוער (טיפול והשגחה)" (1960) ותפקידו להתערב בדרכים שונות כדי להבטיח את שלומם ובריאותם הפיזית והנפשית של ילדים הגדלים במשפחות שבהן ההורים מתקשים בתפקודם ההורי.

5. תחום זקנה

מינהל השירותים החברתיים נתן שירות ב-2006, לכ-15,680 בתי אב הכלולים בהגדרת גיל הזקנה (אישה מגיל 62 וגבר מגיל 67). אוכלוסייה זו מהווה 56.6% מכלל בתי האב מקבלי השירות (לוח 16.4). 98% גרים בקהילה 2% גרים במסגרות חוץ ביתיות.

עיריית תל אביב יפו בשותפות עם משרדי הממשלה, ג'ויינט ישראל, המגזר השלישי והמגזר הפרטי מפתחים רשת של מענים, תוכניות ופרוייקטים לקשישים הכוללים: שירותים בבית הזקן, שירותים בקהילה, שירותים לניצולי שואה, שירותים במסגרת חוק הפעלת שירותי חוק סיעוד, שירותים לנדחי גמלת סיעוד, דיורים ציבוריים.

השמות חוץ ביתיות

הפניית זקנים לבתי אבות במימון הזקן, משפחתו, משרד הרווחה והעירייה בכפוף למבחני נזקקות וזכאות, רק לאחר מיצוי כל המענים האפשריים בקהילה.

6. תחום נכויות

אנשים עם פיגור שכלי

במהלך 2006 טופלו בשירות לנכויות התפתחותיות 875 מטופלים. מתוכם כ-400 בקהילה ב-3 מעונות יום וגנים, 4 בתי ספר מיוחדים, מסגרות תעסוקה, מסגרות טיפוליות לבוגרים וליווי אנשים בפרוייקטי סביבה תומכת.

לקוויות ראייה ועיוורון

בעיר פועל מרכז רב-שירותים לעיוור: מרש"ל. המרכז נותן שירותי טיפול, יעוץ תעסוקה ופנאי ל-500 עיוורים ולקויי ראייה. ל-1,800 איש בעיר יש תעודת עיוור.

נזקויות

לכ-50% מבתי האב המטופלים במינהל ניתן מענה לנזקקות של אחת מהנכויות הבאות: בעיות נפשיות והתנהגותיות, מחלות אקוטיות כרוניות, עיוורון, מגבלות פיזיות ופיגור שכלי. בנוסף, ניתן מענה לנזקקות של 200 משפחות עם ילד/בוגר עם אוטיזם.

7. תחום משאבי הקהילה

התחום אחראי לפיתוח תוכניות המעשירות ומחזקות את חיי הקהילה ומגבירות את שיתוף הציבור בכל הקשור להחלטות הנוגעות לחיי התושבים בעיר. כמו כן, מפעיל התחום תוכניות התנדבותיות בקרב יחידות העירייה ובשיתוף ארגונים וולונטריים. בנוסף, פועל התחום לפיתוח תעסוקתי בקרב אוכלוסיות מגוונות וע"פ צרכיהן.

התנדבות

ב-2006 הופעלו 5,000 מתנדבים בכ-55 תוכניות התנדבותיות בסיוע לקשישים, ילדים, נכים, חולים ועוד. במסגרות השונות של המינהל משובצות גם 45 בנות שירות לאומי. התחום מפעיל גם מתנדבים מחברות עסקיות. כמו-כן, קיימים גם שני מוקדי ש"ל - שירות יעוץ לאזרח, ו-3 תחנות לייעוץ משפטי בהתנדבות. בסיועם של מתנדבים מקיים התחום מבצעי סיוע לנזקקים בחגים.

פיתוח קהילתי

התחום מפעיל כ-800 פעילים קהילתיים בתוכניות חברתיות המקדמות את איכות החיים בשכונות בתחומי חינוך, רווחה, איכות הסביבה ועוד. התחום מקיים קורסי הכשרה והדרכה לפעילים קהילתיים בועדי שכונות. התחום מספק הדרכה לקבוצות עניין בקהילה, וכן ייעוץ והנחייה לפעילי עמותות חברתיות. עוד עוסק התחום בעריכה והפצת עלון קהילתי למנהיגות קהילתית. בנוסף לכל אלו עוסק התחום בריכוז מקצועי של פרויקט שיתוף הציבור, הכולל הכשרה וליווי של 10 יחידות עירוניות בשיתוף ציבור בתהליכי קבלת החלטות.

תעסוקה

מופעלות 12 תוכניות לפיתוח תעסוקתי וקידום קריירה לצעירים, מובטלים, נשים, עולים ונכים. התוכניות כוללות מסלולי הכשרה לחיי עבודה, השלמת השכלה, הכשרה מקצועית, קידום קריירה בתוך מקומות העבודה, יזמות עסקית. כ-2,400 איש בשנה משתתפים בתוכניות השונות.

8. הרשות העירונית להתמכרויות, דרי רחוב ושיקום האסיר

התמכרויות

הרשות העירונית להתמכרויות הינו גוף אינטרדיסציפלינרי הפועל בשלושה תחומים עיקריים - מניעה והסברה, טיפול ושיקום וסיוע באכיפת החוק. תוכנית המניעה מופנית בעיקרה לבני נוער בסיכון (בתי ספר שרמתם נמוכה, נוער עובד ונוער שאינו לומד או עובד). חמשת המרכזים העירוניים מטפלים במכורים מבוגרים - החל משלב האיתור וכלה בשלב השיקום התעסוקתי. בשנת 2006 ניתן סיוע ל-1,707 בתי אב עקב בעיית סמים.

דרי רחוב

היחידה לטיפול בדרי רחוב פועלת משנת 1990 ומטרתה הינה מתן מענה הולם לבעיית חסרי הבית המתגוררים ברחובות העיר, איתורם והגשת סיוע אשר יאפשר להם לחזור ולהשתלב בקהילה. העבודה עם דרי הרחוב כוללת איתור, אבחון מצב פיזי ונפשי, הגשת טיפול מתאים והפנייה לגורמי סיוע בקהילה. כמו כן קיימים שני בתי מחסה - "גגונים", סה"כ 65 מיטות. בשנת 2006 טופלו 356 בתי אב ביחידה לדרי רחוב. (סה"כ כ-800 בתי אב קיבלו הן טיפול קצר מועד והן טיפול ארוך טווח).

שיקום האסיר

עובדי יחידת שיקום האסיר אחראים לטיפול באסיר ובמשפחתו טרם ולאחר שחרורו. הטיפול הינו הן פרטני והן קבוצתי. השיקום נעשה במסגרות חוץ קהילתיות (הוסטלים) ופנים קהילתיות. כ-250 אסירים ומשפחותיהם הגיעו לטיפול במסגרת הקהילה (מתוכם 70 ילדים).

9. הרשות העירונית לקליטת העלייה

הרשות העירונית לקליטת עלייה הוקמה בשנת 1990 עם תחילת גלי העלייה ההמוניים מבריה"מ לשעבר במטרה ללוות את העולים החדשים המגיעים לעיר ולסייע להם בתהליך קליטתם. מספר העולים הגרים בעיר עומד על 46,855 והם מהווים 12.4% מאוכלוסיית העיר.

ליווי פרטני של העולים

בעיר ת"א יפו פועל מוקד קליטה מרכזי בבית שטראוס רח' בלפור 14. במוקד עובדת דוברת השפה הרוסית המלווה את העולים באופן פרטני במהלך שלבי הקליטה הראשוניים - תרגום ומידע, תיווך לשירותי קהילה, רישום לאולפנים, היכרות עם שירותים רלוונטיים, פתרון בעיות ועוד. בשנת 2006 התקבלו 782 פניות למוקד הקליטה בנושאים שונים.

קידום תעסוקת עולים

הרשות מפעילה מגוון מסגרות במטרה לסייע לעולים להשתלב באופן מיטבי בשוק העבודה הישראלי: הפניה למקומות עבודה, סדנאות אוריינטציה תעסוקתית באולפנים, קורסי יזמות, ירידי תעסוקה, שילוב אומנים עולים באירועים ציבוריים ופרטיים, ירידי אומנים, קורסים מקצועיים לקידום אוכלוסיות ייחודיות ועוד. בשנת 2006 - 390 עולים השתתפו בפעולות תעסוקתיות.

שילוב חברתי ותרבותי

הרשות מפעילה מרכז תרבות שמקיים מגוון פעולות תרבות לחשיפת העולים לתרבות הישראלית מחד ומאידך חשיפת תרבות המוצא של העולים בפני אוכלוסיית הוותיקים באמצעות מועדונים חברתיים לעולים ומועדונים לוטרנים. 1,490 עולים השתתפו במועדונים, כתות אולפן, חוגים וטיולים להכרת הארץ.

בשנת 2006 - 2,500 עולים השתתפו באירועי תרבות ו-290 אמנים עולים השתתפו באירועי תרבות.

10. בריאות הציבור

אגף בריאות הציבור במינהל השירותים החברתיים מופקד על הפעילויות בתחומי בריאות הציבור והרפואה המונעת ובהן: תחנות לבריאות המשפחה (תחנות טיפת חלב), מרפאת מתבגרים, שירותי בריאות השן לתלמידים ותוכניות חינוך וקידום בריאות.

תחנות לבריאות המשפחה

בשנת 2006 פעלו בעיר 14 תחנות לבריאות המשפחה (תחנות טיפת חלב). הפעילויות העיקריות: ביצוע מעקבי גדילה והתפתחות, מתן חיסונים לתינוקות ופעוטות עפ"י תכנית ארצית, הדרכת אמהות בנושאי חינוך לבריאות, ומעקב אחר נשים הרות. צוות התחנה כולל אחיות בריאות הציבור, רופאי ילדים ורופא נשים.

במהלך שנת 2006 התקבלו לטיפול בטיפות החלב כ-6,180 תינוקות חדשים וכ-220 נשים הרות. בסוף 2006 היו 29,198 מטופלים רשומים: 5,381 תינוקות (עד גיל שנה), 23,722 פעוטות (ילדים בגיל 1-6), ו-95 נשים הרות (לוח 16.12). נמשכת המגמה של ירידה במספר הנשים הרות הרשומות בתחנות לבריאות המשפחה, שהינה מגמה כלל ארצית. מאז 1990 חלה עלייה של כ-18% במספר התינוקות ושל כ-46% במספר הפעוטות (לוח 16.13). ב-2006 נרשמו 84,887 ביקורים של נשים הרות, תינוקות ופעוטות בטיפות החלב והתבצעו 16,930 בדיקות רופא (לוח 16.14).

בנוסף, נערכו בשנת 2006 7,476 בדיקות, לפי הפירוט הבא: 2,870 בדיקות תקשורת, 4,606 בדיקות שמיעה וניתנו כ-40,000 חיסונים לתינוקות ופעוטות. כמו כן, התקיימה פעילות קידום בריאות בטיפות החלב, גני ילדים, מרכזים קהילתיים ומרכזי הורים-ילדים, באמצעות אחיות טיפות החלב.

ב-5 תחנות פעלו מרפאות ייעוץ וטיפול לנשים בגיל המעבר ומרפאות לתכנון המשפחה. 29 נשים עברו בדיקות מעקב על ידי רופא ואחות וקיבלו הדרכה ע"י הצוות בנושאים הקשורים לגיל המעבר. במרפאות לתכנון המשפחה טופלו 542 נשים. בעיר ת"א-יפו חיים עשרות אלפי מהגרי עבודה (חלקם שוהים באופן בלתי חוקי). התחנות לבריאות המשפחה בעיר מטפלות באוכלוסיית משפחות מהגרי העבודה ובהן נשים הרות, תינוקות ופעוטות עד גיל 6 שנים. נכון לדצמבר 2006 טופלו 725 משפחות מהגרי עבודה בתחנות לבריאות המשפחה ובהם 884 ילדים (223 תינוקות ו-661 פעוטות).

מרפאת מתבגרים

המרפאה בבית-שטראוס נותנת טיפול וייעוץ ללא תשלום למתבגרים (גילאי 12-18 שנה) בבעיות בריאותיות ייחודיות לגיל ההתבגרות. לרשות הפונים עומד צוות רב-מקצועי, שכולל: רופאת ילדים ונוער, רופאים מקצועיים, תזונאית ופסיכולוגית. הפניה למרפאה יכולה להיעשות ישירות ע"י המתבגרים והוריהם או באמצעות אחות או רופא ביה"ס, צוות ביה"ס, קופות החולים או אגודות וארגונים העוסקים בבני נוער. ב-2006 טופלו 280 מתבגרים (85 מטופלים חדשים ו-195 מטופלים המשכיים). ניתנו 694 ייעוצים טלפוניים (417 למתבגרים ו-277 לאנשי מקצוע) והועברו 8 הרצאות לכ-325 משתתפים.

שירותי בריאות השן לתלמידים

בשנת 2006 ניתנו שירותי בריאות השן לתלמידים ע"י צוות מרפאות השיניים, שכללו בדיקות שיניים, חינוך לבריאות השן, טיפולי עזרה ראשונה וטיפולים משמרים לתלמידי כיתות א'-ט'. בשנת 2006 טופלו במרפאות השיניים 6,495 תלמידים. בבתי"ס נבדקו 32,340 תלמידים בכיתות א'-ט'. 47,724 תלמידים קיבלו הדרכה בחינוך לבריאות השן ע"י שינניות (חלקם 2-3 פעמים במהלך השנה) ו-5,732 תלמידים בגני הילדים, טרום חובה וחובה. במרפאה האורטודונטית התקבלו 214 ילדים חדשים לטיפול, בנוסף ל-569 מטופלים בטיפול פעיל ו-259 במעקב. בשנה"ל תשס"ו 31% מתלמידי כות א'-ט' שנבדקו נמצאו זקוקים לטיפול משמר (על בסיס בדיקה שנערכה ע"י רופאי השיניים בביה"ס, על סמך הסתכלות בלבד, ללא צילומי רנטגן).

פעילויות קידום בריאות

הנהלת האגף ואחיות טיפות החלב מקיימים קורסים, סדנאות והרצאות לקהל הרחב, כדי להעמיק את המודעות בנושאי הבריאות השונים. בטיפות החלב נערכו קורסי החיאה לתינוקות ופעוטות וסדנאות עיסוי תינוקות. הופעלו תוכניות קידום בריאות לגילאי 4-3 שנים ("מותק של בריאות") ולגילאי 5-6 שנים ("כיף להיות בריא"). כמו כן, נערכו בשיתוף המרכזים הקהילתיים ימי בריאות, שבהם הועברו מסרים בנושאי בריאות לכל השכבות באוכלוסייה. בשנת 2006 השתתפו בפעילויות קידום בריאות שונות כ-4,960 משתתפים.

11. נושאים כלליים בהם מטפל המינהל

מרכז סיוע ומידע למהגרי עבודה (עובדים זרים):

מרכז סיוע ומידע לעובדים הזרים בעיר (מסיל"ה), נפתח ביולי 1999. מטרת המרכז היא לתת לקהל היעד מידע בנושאים רבים כגון: רווחה, בריאות, חינוך, עבודה וביטחון אישי. המרכז נותן הכוונה ותיווך לפרט, לקהילה ולנותני שירותים. כמו כן, הוא מתערב התערבות ראשונית במצבים אקוטיים המתעוררים ברמת הפרט והקהילה וכן התערבות ארוכת טווח. כיום שיעור ההתערבויות ארוכות הטווח עלה על שיעור ההתערבות הראשונית וזאת כתוצאה מהתעוררות הולכת וגוברת של צרכים בתחום הרווחה. אם בעבר הושקעו מירב המשאבים במתן מידע, כיום מושקעים מירב המאמצים בתיווך וסיוע בפועל. המרכז גם נותן יעוץ לשירותים קהילתיים שמופעלים ע"י הקהילה של עובדים זרים. מסיל"ה נענה ל-1,800 פניות של עובדים זרים בשנת 2006 לעומת 1,400 בשנת 2005, 975 ב-2004 ו-1,324 ב-2003. למרות מבצעי ההרחקה המאסיביים של מינהלת ההגירה גדל מספר הפניות, ובשל מבצעי ההגירה אף עלתה מורכבותן. כיום מדובר בקהילה הנמצאת במשבר ללא מנגנוני תמיכה פנימיים, קהילה מפוחדת וחשדנית החיה ומתפקדת ברמה הישרדותית ממש.

מצבי חירום ומשבר

המינהל (בשיתוף גופים עירוניים נוספים) עוסק בהפעלת מכלול אוכלוסייה בחירום בשיתוף מרכז חוסן ע"ש כהן הריס, שהוא מערך רב-מקצועי טיפולי המעניק סיוע פסיכוסוציאלי ישיר ומיידי לנפגעים, באופן ישיר ועקיף, ממצבי חירום ומשבר (כמו: פיגועי חבלה, שטפונות). בשנת 2006 התרחשו 2 אירועי חירום בעיר. מעבר לכך, בעקבות מלחמת לבנון השנייה, המערכת סייעה בקליטת המפונים מהצפון ובטיפול בהם.

מערכת הכוננות

המינהל מפעיל מערכת כוננות הפועלת 24 שעות ביממה במשך 365 ימים בשנה, עבור כל אוכלוסייה הנמצאת במצבי סכנה וסיכון.

שירותים אוניברסיטאיים

המינהל מפעיל תוכניות משותפות עם ביה"ס לעבודה סוציאלית באוניברסיטת תל-אביב ובאוניברסיטת בר-אילן, הכוללות הכשרת סטודנטים בתחומים שונים במינהל - במסגרת הלימודים שלהם.

המינהל מפעיל "מחלקה אוניברסיטאית" במחלקת "חוצות יפו" בשיתוף ביה"ס לעבודה סוציאלית באוניברסיטת תל-אביב, הכוללת קידום מחקר והערכה, הכשרת עובדים והפעלת קבוצות.